

BAM*formatie*

2019 • 4

Koninklijke BAM Groep nv

Vereniging BAM Gepensioneerden

Bestuur

Voorzitter

Nico Dirkzwager

Vice-Voorzitter / Communicatie en Leden

Eric van Baarsel

Secretaris

Willem Aberson

Penningmeester

Peter Grotenhuis

Activiteitencommissie

Cor Cornelisse

Contactpersonen

Ineke Roedoe-van Dam

Sociaal Economische Commissie

Frits Scheublin

Redactie BAMformatie

Eric van Baarsel

Hilde Duin

Redactieadres BAMformatie

Duinlaan 139

2554 ES Den Haag

Mobiel: 06 513 15 330

E-mailadres: eric@evanbaarsel.nl

Informatieadres VBG

Secretariaat: Els Oosterlaken-van Tol

H.J. Nederhorststraat 1

2801 SC Gouda

Tel.: 0182 59 04 05

Website: www.bam-gepensioneerden.nl

E-mailadres: vbgbam.com

IBAN nummer NL37 RABO 0188 6797 15

Vereniging BAM Gepensioneerden te Leerdam

De vereniging is aangesloten bij de NVOG,
Nederlandse Vereniging van Organisaties van
Gepensioneerden.

Van links af: Frits Scheublin, Nico Dirkzwager, Ineke Roedoe, Willem Aberson, Eric van Baarsel, Peter Grotenhuis en Cor Cornelisse

Inhoudsopgave

Pag. 2 Van de redactie

Pag. 3 Van het bestuur

Pag. 4 Mededelingen

Pag. 4 Van de NVOG

Pag. 5 Van de Activiteitencommissie

Pag. 6 Verslag bezoek Kasteeltuinen Arcen

Pag. 10 Belevissen contactpersonen

Pag. 11 Leuk, les geven?

Pag. 11 Wat kost onze oude dag

Pag. 13 Collectieve zorgverzekering

Pag. 14 Te koop

Pag. 14 Het natuurgebiedje van Dick Heijkamp

Pag. 15 Mijn muziek – deel 2

Pag. 18 Met en in Beeld en Geluid terug in de tijd

Pag. 20 Personalialia

Nummer 2019 – 4 / december (nr.94)

*Hele prettige Kerstdagen
en een voorspoedig en
vooral gezond 2020*

Van de redactie

De bouw ligt plat en dat was vooral zichtbaar op het Malieveld in Den Haag. De staking van vele soorten bouwbedrijven zette Den Haag voor de tweede keer op slot. Inmiddels is duidelijk geworden dat de regering de opstand van de boeren en bouwers serieus neemt en dat er maatregelen worden genomen om de stikstof- en PFAS problemen op korte termijn “op te lossen”, opdat er weer gebouwd kan worden. Tijdens het schrijven van dit stukje werd bekend dat de PFAS-normen flink omhoog gaan maar in de ogen van sommige bedrijven nog niet genoeg. Maar er lijkt weer gebouwd te kunnen worden..

Deze *BAMformatie* staat weer vol met lezenswaardige artikelen en niet te vergeten verslagen van onze activiteiten in de afgelopen maanden, te weten een bezoek aan de kasteeltuinen in Arcen met uitstapjes naar brouwerij Hertog Jan en Branderij IJsvogel en een bezoek aan Beeld en Geluid in Hilversum.

Onze voorzitter werpt zijn licht op de pensioenproblematiek om positief af te sluiten met de constatering, dat Nederland nog steeds het beste pensioenstelsel in de wereld heeft. Hij blaast ook de loftrumpet over de najaarsexcursie naar Beeld en Geluid. Ik maakte de derde dag mee (door slecht weer een barre reis naar Hilversum met veel fileleed en dus vertraging voor heel veel leden) en genoot tijdens de lunch tussen het happen in het traditionele broodje kroket en een broodje eiersalade door met velen van de speciaal voor VBG en BAM gemaakte film over oude projecten.

In “Van de NVOG” vindt u de laatste informatie over de pensioenen en vooral over de vergrijzende samenleving en wat daarin voor ons ouderen moet worden gedaan. Denk daarbij aan de voortschrijdende digitalisering, het meer bewegen en de zelfredzaamheid. En niet te vergeten de mogelijkheid voor 75-plussers om een jaar lang door te rijden met een verlopen rijbewijs.

Ook wordt kort stilgestaan bij de aanbidding voor 2020 van onze zorgverzekeraar Aevitae, die niet meer met VGZ zaken zal doen maar met EuCare.

De Activiteitencommissie blikt kort terug op de activiteiten in dit jaar en informeert ons over de op stapel staande activiteiten in 2020. Dan kunt de aangegeven dagen vast blokkeren in al uw nieuwe agenda ‘s.

Mariëlle Jansen (contactpersoon Utrecht en Gorinchem-Zuid) heeft een gesprek gehad met Dick Heijkamp, oud-werknemer van HBG Wegen. Zij is ook de initiatiefneemster van een rubriek in *BAMformatie* onder de titel “Belevenissen contactpersonen”. De eerste proeve is in deze editie geplaatst.

Niet onbelangrijk is de oproep in het artikel “Leuk, les geven” aan VBG-leden zich aan te melden om op scholen les te geven in bouwtechnische vakken teneinde het leerkrachtentekort enigszins op te heffen.

Naast onze vaste schrijvers TIMMERMAN (“Te koop”) en Cor Cornelissen (“Wat kost onze oude dag”) heeft Piet Grutters zijn tweede deel over zijn passie jazz geproduceerd onder de titel “Mijn muziek”.

Aan de website is inmiddels het nodige gebeurd in die zin, dat hele oude stukken en rubrieken zijn verwijderd en dat relevante informatie is geactualiseerd. We hopen voor het eind van het jaar alle ingrepen verricht te hebben.

Met ingang van 1 januari 2020 komt er in het kader van ons privacybeleid een nieuw wachtwoord voor het besloten deel van onze site. Dat wachtwoord zal per brief aan de leden worden toegestuurd.

Rest mij u allen vanuit de redactionele burelen hele prettige feestdagen en een voorspoedig en vooral gezond 2020 toe te wensen.

Eric van Baarsel

Kopij voor *BAMformatie* 2020 – 1 graag inleveren vóór 8 maart 2020 bij de redactie.

Van het bestuur

Het is alweer drie maanden geleden dat ik aan de vorige editie van *BAMformatie* bijdroeg met het artikel 'Van het bestuur'. Wat is die tijd toch weer omgevlogen en wat is er weer veel voorgevallen in de wereld! Nauwelijks bij te houden!

Vele demonstraties vonden plaats, niet alleen in Nederland, maar op alle continenten. De ontevredenheid en onrust lijkt toe te nemen hetgeen eigenlijk in tegenspraak is met hoe goed Nederland er voor staat in de diverse internationale ranglijsten. Hier komt bovenop dat de gevolgen van de voorspelde klimaatverandering, waar overigens nog niet iedereen achter staat, ons zal dwingen om fundamentele keuzes te maken, waardoor de onrust nog verder zal toenemen. Want hoe gaan we dat allemaal betalen?

Onlangs nam ik in Goes deel aan het Deltacongres, waar het voor mij duidelijk werd hoe Rijkswaterstaat in samenhang met andere instanties breed bezig is om allerlei scenario's te bekijken als de zeespiegelstijging doorzet. En dit is nog maar een klein onderdeel van het geheel.

Uit de stuurgroep 'Uitwerking Pensioenakkoord' komt nog weinig nieuws. Weet u het nog? De kern van het akkoord is dat het

pensioen sterker gaat meebewegen met de economie; sneller uitkeren bij meevallers en sneller korten bij tegenvallers. Verder stijgt de AOW-leeftijd minder snel dan eerder was afgesproken.

Er wordt in de stuurgroep hevig gebroed op het uitwerken van de nieuwe pensioenregels met de bedoeling om uiterlijk in april 2020 overeenstemming te bereiken tussen de werkgevers, vakbonden, de SER en Minister van Sociale zaken Wouter Koolmees. Het broeden werd bijna vestoord door de dreiging van de minister, mede onder druk van De Nederlandsche Bank, om de pensioenen te korten door de pensioenfondsen, die er financieel slecht voorstaan. Het kabinet heeft inmiddels besloten om de pensioenfondsen een jaar extra de tijd te geven om te herstellen, mits de dekkingsgraad op 31 december niet beneden de 90 procent is. Ondanks de dreigende kortingen op de pensioenen in de toekomst, heeft Nederland nog steeds het beste pensioenstelsel in de wereld. De 'Global Pension Index', die de pensioenstelsels van landen wereldwijd vergelijkt, wordt ieder jaar gepubliceerd door financieel adviesbureau Mercer. De stelsels worden getoetst op toereikendheid, duurzaamheid en integriteit.

Op 20 november heeft ondergetekende deelgenomen aan de najaarsexcursie naar het Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum. Het was een prachtige nostalgische ervaring waar iedereen zichtbaar van genoot. Dit keer onderling minder oude verhalen over gerealiseerde bouwwerken, maar meer over herinneringen in familieverband. Elders in dit blad treft u een uitgebreid verslag over deze unieke activiteit, die weer goed was georganiseerd en waar veel belangstelling voor was.

De afgelopen periode hebben we twee bestuursvergaderingen gehad. Tevens hebben we het halfjaarlijkse overleg gehad met de contactpersonen op 11 oktober. Het was een geanimeerde bijeenkomst met een presentatie van Sven van de Wynkele (Chief HR Officer van de BAM) over het reilen en zeilen van de BAM.

Kerstmis staat weer voor de deur als deze *BAMformatie* op de deurmat belandt.

Het bestuur wenst u en uw naasten fijne Kerstdagen toe en alle goeds voor het jaar 2020. Het bestuur hoopt u in 2020 weer vele malen te ontmoeten in een goede gezondheid

Nico Dirkzwager

Voorzitter

Mededelingen

ALV en presentje

Ooit was bij onze vereniging de regeling van kracht, dat leden die niet in staat waren om onze Algemene Ledenvergadering (ALV) bij te wonen, getrakteerd werden op een presentje. Tijdens onze laatste ALV werd gevraagd of deze regeling nog van kracht is. Zoals toegezegd heeft het bestuur zich verdiept in de historie en is tot de conclusie gekomen, dat deze regeling inderdaad lang geleden van toepassing was maar sinds geruime tijd uit onze richtlijnen is geschrapt. Het bestuur ziet ook geen aanleiding om deze situatie te wijzigen.

Digitale communicatie in plaats van BAMBreed

Overleg met BAM Communicatie heeft geleerd, dat het wegvallen van BAMBreed voor onze leden niet anders gecompenseerd kan worden dan door gebruik te maken van diverse sociale media van BAM (zie hieronder) en de BAM-app met alle nieuwsfeiten (zie App-store).

Gegevens social media BAM

Website: <https://www.bam.com/nl/>

Twitter: <https://twitter.com/>

Nederlands: @BAMGroep_NL

Engels: @BAMGroup_EU

Facebook: <https://www.facebook.com/RoyalBAM/> (gebruikersnaam RoyalBAM)

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/royal-bam-group> (company account 37.690 volgers)

Instagram: <https://www.instagram.com/koninklijkebamgroep/> (gebruikersnaam koninklijkebamgroep)

Van de NVOG

Het zijn spannende tijden voor gepensioneerden. Bij sommige pensioenfondsen lijken kortingen niet meer te voorkomen. Ik kan niet zeggen dat we ruim buiten de gevarenzone zitten, maar ons bouwpensoenfonds doet het relatief goed. Kortten is voor ons nog niet aan de orde. De NVOG, de koepel voor verenigingen van gepensioneerden, doet haar best om kortingen te voorkomen. Dat kan als de minister dat wil. Op www.gepensioneerden.nl vindt u de nieuwsbrieven, waarin de ontwikkelingen in de strijd tegen de kortingen worden bijgehouden.

Goed nieuws lezen we in nieuwsbrief 49. De net aangetreden Europese Commissie gaat beleid ontwikkelen voor de vergrijzende samenleving. In Juli 2020 vindt in Berlijn een Europese conferentie plaats met als hoofdthema "hoe de rechten van de ouderen te garanderen en te versterken in het licht van de toenemende digitalisering". AGE, het Europese samenwerkingsverband waarbij wij via de NVOG zijn aangesloten, is gevraagd hieraan haar medewerking te verlenen.

In de vorige BAMformatie schreef ik over problemen met verlengen van het rijbewijs voor 75-plussers. We willen natuurlijk allemaal zo lang mogelijk blijven autorijden. Maar fietsen is veel gezonder. Met de E-bike gaat dat lekker snel en houden we het langer vol. De overheid ziet echter dat veel ouderen niet meer zo veilig fietsen. Daarom is het programma "Doortrappen" gelanceerd. Elke gemeente moet een Doortrappen-beleid ontwikkelen. Kijk op www.doortrappen.nl voor tips en initiatieven bij u in de buurt. Of lees nieuwsbrief 48.

Overigens is er inmiddels goed nieuws voor de 75-plussers met een verlopen rijbewijs. In nieuwsbrief 52 las ik: Vanaf 1 december 2019 mogen 75-plussers maximaal één jaar blijven rijden met een verlopen rijbewijs, tot het moment dat het CBR een besluit heeft genomen over hun rijgeschiktheid. Dat mag alleen in Nederland en voor de rijbewijscategorieën A, B, E en bij B en T. Belangrijk is ook dat een verlopen rijbewijs niet geldig is als legitimatiebewijs!

Minder goed nieuw las ik in nieuwsbrief 44. Onlangs was er een studiedag van zorgverleners, thuiszorgorganisaties, zorgverzekeraars en gemeenten over hoe de zelfredzaamheid van thuiswonende ouderen verhoogd zou kunnen worden. De cijfers zijn verontrustend: het aantal 65-plussers zal in de komende twintig jaar verdubbelen tot bijna vijf miljoen, maar het aantal medewerkers in de zorg zal niet evenredig toenemen. Er werken nu al meer dan één miljoen mensen in de zorg en er is een personeelstekort. De verwachting is dat er over twee jaar 150.000 vacatures zullen zijn.

Met het ouder worden stijgt de kans op dementie. We hopen allemaal dat ons dat niet zal overkomen. Onderzoekers vonden aanwijzingen dat we de kans op dementie kunnen beperken door meer te bewegen. Kijk voor tips eens op <https://tools.kenniscentrumsport.nl/bewegen-dementie/tool/bewegen-met-dementie/>

Frits Scheublin

Van de Activiteitencommissie

Het recreatieve activiteitenjaar 2019 was, wat u en ons betreft, een zeer succesvol jaar. We vestigden een nieuw record aantal deelnemers. Steeds meer leden hebben een Museumkaart of een Bankgiro Loterij-pas en krijgen zo leuke kortingen op de eigen bijdrage voor een excursie of bijeenkomst in het geval kaart of pas van toepassing zijn.

Het variëren van de verschillende data en dagen bevalt goed. Van de mogelijkheid om aan te geven op welke dag men graag wordt ingedeeld om andere bekenden te ontmoeten, wordt steeds meer gebruik gemaakt. Het helpt natuurlijk ook als leden vooraf elkaar hierover zelf benaderen.

Ook dit jaar vonden we weer deelnemers die bereid waren een verslag te maken voor onze BAM magazines. Emile Bretz deed verslag van onze technische excursie met een bezoek aan de nieuwbouw van de Noordersluis in IJmuiden. Om iedereen te ontvangen hebben we vier dagen moeten inplannen. Over het bezoek aan het Aviodrome in Lelystad heeft Rob Kuipers een interessant verhaal geschreven. In deze *BAMformatie* vertellen Jean en Elly Muijtjens, Karel Rompa en Niek Jonkman hoe zij de dag beleefden van ons bezoek aan de Kasteeltuinen Arcen en de rondleidingen in Graanbranderij de IJsvogel en de Hertog Jan Brouwerij, ook in Arcen. Op de 100ste verjaardag van de radio bezochten we op drie dagen het Instituut Beeld en Geluid in Hilversum. Luc Remers maakte hierover een goed verhaal met bijbehorende foto's.

De verslagen zijn wat geredigeerd om extra informatie toe te voegen voor onze leden die (nog) niet mee zijn geweest op een van de dagen. Eric van Baarsel deed verslag over onze Golfdag in Lieren. Voor het komende jaar vragen we aan fotograferende leden om sfeerfoto's van onze activiteitendagen te maken. Hun namen gaan we dan vermelden bij de desbetreffende verslagen.

De voorbereidingen voor het schrikkeljaar 2020 zijn natuurlijk in volle gang. De voorjaarsexcursie eind maart voert ons naar het historische, nog steeds in gebruik zijnde

Scheepsdok Jan Blanken

scheepsdok Jan Blanken en het zogenaamde ramtorenschip 'Buffel' in Hellevoetsluis.

De voorjaarsbijeenkomst met de Algemene Ledenvergadering (ALV) vindt plaats op donderdag 14 mei 2020 in het Open Luchtmuseum in Arnhem. De opzet van de ALV wordt wat aangepast. Na opening door de voorzitter wordt direct het woord gegeven aan onze BAM CEO voor zijn presentatie. Daarna schuiven de overige bestuursleden aan en volgt de vergadering met de leden. Hiermee hopen we de onrust of de kroketten wel warm blijven, te voorkomen.

De Dag van de Bouw is op zaterdag 6 juni 2020. U krijgt natuurlijk weer een overzicht van BAM projecten die meedoen in de diverse regio's.

De golfdag wordt gehouden op donderdag 20 augustus 2020. In Lieren bij Apeldoorn beleven we dan het tweede lustrum op het terrein van de Scherpenbergh. Nieuw is, dat de strijd ook kan worden aangegaan op negen holes. Achttien holes wordt voor een aantal ouder wordende senioren toch een behoorlijke inspanning.

We ontmoeten elkaar voor de najaarsbijeenkomst in september in de fraaie stad 's-Hertogenbosch. Naast de stad wordt de St. Janskathedraal bezocht en varen we door en onder de stad over het riviertje de Dieze. Deze stad in Brabant hebben we bij onze activiteiten nog nooit bezocht.

Voor de najaarsexcursie in begin november zijn we nog bezig om een passende locatie te vinden. Een gepland bezoek aan het project Afsluitdijk bleek niet goed in te vullen.

Onder uw contactpersonen hebben we de al vaker genoemde enquête gehouden. Hieruit komt naar voren dat u in het algemeen de invulling van onze recreatieve activiteiten zeer waardeert. Reden genoeg om u aan te melden voor onze activiteiten en om die samen met uw oud-collega's in een goede sfeer te beleven.

*Namens de Activiteitencommissie,
Wim Beukers, Jan Vissers, Joost Lobach,
Rijk van Tongeren en Cor Cornelisse*

Verslag bezoek Kasteeltuinen Arcen

Op 12 september 2019 stonden de Kasteeltuinen Arcen op het programma. Eigenlijk kregen we drie activiteiten voorgeschoteld, namelijk rondleidingen in de kasteeltuinen en naar keuze rondleidingen in de Hertog Jan Brouwerij en Graanbranderij de IJsvogel, beiden in Arcen.

Hieronder leest u de verslagen van drie deelnemers zoals zij de dag hebben beleefd. Het was in ieder geval prachtig nazomerweer, met een heerlijk zonnetje maar niet te warm.

De kasteeltuinen, een heerlijke rondleiding door geweldige tuinen

Naar de kasteeltuinen in Arcen, even zoeken op de kaart. Nou, dat ligt dus tegen de Duitse grens, vanuit Rozenburg onder Rotterdam toch wel twee uur rijden. Voor ons een feest

van herkenning, want we hoorden namelijk onze moedertaal weer eens spreken. Voor Brabanders en Limburgers was het in ieder geval dichterbij huis.

De helft van het aantal gasten ging naar de brouwerij of branderij. Wij verzamelden ons op het Kasteelhof bij het Koetshuys met Orangerie. Vijf gidsen stonden al klaar om ons rond te leiden in de tuinen. Wij gingen mee met Sjraar, een echte Limburger met dito naam, ook een geboren verteller en enthousiast promotor. Een korte impressie van wat we allemaal zagen.

Het Rosarium, symmetrisch ingedeelde tuinen met ieder een eigen thema. Rondom loopt een berceau, een loofgang waarbij de heggen in elkaar groeien zodat je uit de zon blijft. De Hosta- en Varentuin met de afwisseling van fijn varenblad en grove hostabladeren. De Water- en Beeldentuin met zeven vijvers tussen zacht glooiende grasheuvels en onder andere een bijzondere collectie eiken. Aan de rand heeft een kolonie reigers haar boomnesten.

Het Lommerrijk met zijn kabbelende beekjes, watervalletjes en bijzondere schaduw gevende boomsoorten. De Bergtuin, paadjes omgeven door steile rotswanden, met grotten, smalle beekjes en donderende watervallen vlakbij de grote vijver met flamingo's. De patiotuinen, kleinere sfeertuinen, onder andere een renaissance tuin, Chinese en Japanse tuin, groente- en moestuin, een Watertuin en Kleurentuin. De Casa Verde, het 'Groene Huis', een grote overdekte glazen kas met (sub)tropische planten, varens, paradijvogelbloemen en palm- en

bananenbomen. In het midden ligt de Koivijver met wel tachtig door Taiwan geschonken Koikarpers.

De nu groene en rustgevende Rododendrontuin, op zijn mooist tijdens de bloeitijd in mei. De Vallei, een één kilometer lange illusie van een natuurlijk dal, uitgesleten vanuit een heuse bron.

Hier lopen we door een Italiaanse tuin met groene in vorm geknipte coniferen, een Bordertuin, een Rotstuin waar één miljoen kilo Belgische steen is gestort, een bamboebos met bodembedekkende maar ook zeven meter hoge bamboesoorten. De Acertuin met de kleurenpracht van de collectie wonderschone Japanse esdoorns, vooral als de herfst invalt. En als laatste de Oosterse watertuin uit Thailand met authentiek vissershuis, miniatuur rijstvelden en bonsai-gesnoeide bomen. Op het Toernooiveld met zijn Amfitheater en Riddertenten worden regelmatig evenementen gehouden. In het midden staat een in 1906 geplante 22,5m. hoge Sequoiadendron Giganteum te pronken.

Natuurlijk stelden we de vraag, wanneer de tuin op zijn mooist is. Sjraar legde uit dat de landschapsarchitecten de tuin zo ontworpen hebben, dat er een constante bloei is in alle

seizoenen. Hij vertelde ook veel over de geschiedenis van het kasteel en de tuinen. Aan het einde van de oorlog lag het in de vuurlinie met Duitsers aan de oostkant en Engelsen aan de westkant van de Maas. Merkwaardig was een omgevallen boom aan de rand van de grote vijver. De boom was niet uit zichzelf omgevallen. Het was het werk van een 'zwerver' bever, die illegaal in het park verbleef. Zij hadden hem nog niet te pakken gekregen.

Het was een zonovergoten, boeiende en ontspannen wandeling door deze magnifieke tuin. Een prima, goed door de Activiteitencommissie georganiseerde dag en de lange reis zeker waard. We komen graag weer naar een volgende activiteit van onze zeer actieve vereniging.

Jean en Elly Muijtjens

Brouwerij Hertog Jan, niet zo maar een brouwerij

Direct na de koffie en de vlaai werden we opgetrommeld voor de tocht naar de brouwerij. Bij de toegangspoort stonden twee huifkarren klaar, getrokken door tractoren. De paarden hadden deze dag vrijaf. De stemming zat er bij het instappen al meteen in. Gezellig naast en tegenover elkaar op de lange banken en een lange tafel met ronde gaten voor de glazen er tussenin. Een rustgevende, comfortabele tocht langs de rand van het dorp, door het mooie open landschap in de Maasvallei, bracht ons naar de brouwerij.

Gevestigd in een sfeervol wit gebouw waarvan overduidelijk is dat de gebruiker alle

zorg besteedt om de authentieke industriële uitstraling te bewaren.

In 1915 besloten vier vrienden uit de regio een stoombierbrouwerij op te richten en noemden die heel toepasselijk "De Vriendenkring". Zij maakten er ondergisting bier [tijdens de vergisting zakt het gist naar de onderkant van de gistkuip], pilsener, in die tijd vrij ongebruikelijk. Het bleef een succes tot de crisistijd en de oorlog. Na 1945 werd de wederopbouw voortvarend aangepakt. In 1956 is de oude brouwerij geheel verbouwd en gemoderniseerd tot de brouwerij zoals we die nu kennen. Er volgden vele overnames en heden ten dage maakt de brouwerij deel uit van het gigantische bierconcern Anheuser-Busch InBev. Ze mogen in verband met de concurrentie nu nog alleen bieren brouwen van hoge gisting.

De diverse speciaal bieren worden sinds 1998 verkocht onder de merknaam Hertog Jan. In de brouwerijwinkel was al genoeg te zien, maar de rondleiding begon. Onze rondborstige en rondbuikige gids Thijs deelde kartonnen bekertjes uit met Hertog Jan opdruk en liet ons eerst het natuurzuivere bronwater proeven, naast graan, hop en gist het belangrijkste bestanddeel van bier.

Hij liet ons gelijk weten dat het H-woord (Heineken) verboden was, je mocht dan niet mee. Via trappen en gangen trokken we door de brouwerij. We roken de hop, proefden de mout, zagen het proces in de bekende koperen ketels, alles toegelicht met een vrolijk verhaal van Thijs. Natuurlijk gingen we ook het bier proeven. In een grote opslagruimte met houten vaten stond een lange bar met diverse tappunten. Iedereen mocht zijn eigen beker vullen.

Je zag gelijk wie er enige ervaring had met het bier tappen. Dat viel nog niet mee. Achter grote glazen ramen keken we nog in de bijna volledig geautomatiseerde bottelarij, om vervolgens naar de kelder te gaan. Hier lag naast de gelagerde vaten, hun topper in het assortiment opgeslagen: de Grand Prestige. Iedereen die wilde kreeg zijn beker volgegoten met deze bijzondere lekkernij. Daar word je vrolijk van. Ter afsluiting, tijd om ons muntje

in te wisselen voor een drankje in Café De Hertog Jan Proeverij aan de overkant van de weg.

De huifkarren stonden alweer te wachten en terug ging het via de dorpskern van Arcen. Het zonnetje scheen en het laat zich raden, weldra zongen we uit volle borst “in een rijtuigje”, het bekende liedje uit “Ja zuster, nee zuster”, gezongen door Wim Sonneveld en Leen Jongewaard. Het was een prima onderdeel van deze dag, met dank aan de AC organisatie.

Niek Jonkman

Graanbranderij de IJsvogel, klimmen, kijken, ruiken en proeven

De instructie was: toegangspoort Kasteeltuinen uit, twee keer links en bij het BAM-bord in de berm de weg oversteken, maar wel goed uitkijken. Een korte maar mooie wandeling langs de weg met hoge bomen bracht ons naar de Arcense watermolen. In het fraai gerestaureerde gebouw dat oorspronkelijk uit 1677 stamt, werd in mei 1993 de “nieuwe” oude molen in gebruik genomen. Niet meer als graan- en oliemolen maar als graanmolen en -branderij. Graanbranderij de IJsvogel was geboren, een oude watermolen was aan een nieuw leven begonnen. Onder begeleiding van ‘warme stoker’ Koen gingen we eerst buiten een kijkje nemen. De Arcense watermolen is vrij uniek met zijn twee aandrijfsystemen. Het grote zogenaamde onderslagrad werkt bij normale en hoge waterstanden van de beek, het kleinere bovenslagrad houdt de molen ook bij lage waterstand draaiend. Boven is onder en onder is boven. Beweging is altijd

mogelijk. We gaan kijken waarvoor en gaan naar binnen.

De rondleiding gaat achterstevoren want we beginnen op de begane grond met de uitleg over de zakkenvullerij, waar het eindproduct (meel) uit de vier houten kokers komt. Een oud-collega gaat precies onder zo’n koker zitten, wat bij Koen de opmerking ontlokt dat zakkenvullerij niet persoonlijk bedoeld is. We klimmen de smalle houten trap op naar de steenvloer. Hier wordt gemalen waarbij in de maalstoel, een koppel stenen met onder de vaste ligger en daar bovenop de draaiende looper, het graan via trechters van de luizolder wordt toegevoerd.

Het speltmeel gaat onder andere naar het Arcener Bakhuis, waar de ‘warme’ bakker er ‘heerlijk molen’ brood van bakt. Verder naar boven via weer een steile trap naar de luizolder. Niet de plek waar de molenaar kan uitrusten maar waar de graanzakken met behulp van het luiwerk, een ingenieuze takelinstallatie, naar boven worden gehaald. Voor ons bouwers is het een lust voor het oog om al die houtconstructies en houten bewegende delen te kunnen bekijken.

Vanuit de luizolder staan we met een paar stappen op de kruidenzolder. Hier selecteert de kruidenmeester de beste kruiden en andere smaakmakers (bijv. sinaasappel- en aspergeschillen) en zet die op moutwijn. Dat kan variëren van een paar weken tot enkele maanden. Op de grote tafel staat een aantal flessen met kruidenextracten. We mogen zelf ruiken door het glazen buisje voor de neus te houden en op de rubberen ballon te knijpen.

Koen looft een fles whisky uit voor degene die het kruid raadt. Volgens ons heeft hij nog nooit een fles whisky hoeven uit te delen. Dan achterstevoren een steil trapje af, nu terug naar de stookvloer. Hier staan de belangrijkste apparaten van de branderij opgesteld, de ruwbrander en de fijnbrander. Elders in Arcen wordt een beslag gemaakt van gemalen tarwe, gerstemout en water, dat men laat versuikeren en daarna vergisten. Ook 'mislukt' bier van onder andere de Hertog Jan Brouwerij wordt hiervoor gebruikt. De suiker wordt omgezet in alcohol. In de ruwbrandketel wordt het vergiste beslag langzaam verhit tot 78°C. De alcohol verdampt en wordt via koperen buizen naar de koeler geleid en condenseert tot vloeistof met 25% alcoholpercentage. Vervolgens wordt het water-alcohol mengsel nog gestookt in de fijnbrandketel en levert dan moutwijn op met een alcoholpercentage van 50-60%. Deze moutwijn 'huwt' enkele weken in tanks om tot een volmaakte smaakharmonie te komen.

Met gebruik van de kruidenextracten worden dan de eindproducten gemaakt, momenteel meer dan 60 verschillende alcoholische dranken. Armandus, de beschermheilige van de stokers, keek in deze stookruimte op ons neer en zag dat het ons goed ging.

Sinds 2012 wordt ook jaarlijks een 225 liter vat 55% whisky gestookt. Na drie jaar rijping wordt nu elke eerste zondag in oktober het nieuwe vat whisky gepresenteerd, lees: "gedronken". Jammer voor ons, we waren te vroeg. Op het paradijselijk terras, lekker in het zonnetje, proefden we nog een glaasje. Voor ons was deze dag nu al geslaagd.

Karel Rompa (medeauteur Cor Cornelisse)

Veel deelnemers hadden één of meerdere overnachtingen geboekt, want Arcen ligt fraai gelegen aan de Maas maar wel tegen de Duitse grens aan.

Van de aanvankelijke groep van 216 inschrijvers, ontvingen we uiteindelijk 189 gasten.

De uitstekende lunch, natuurlijk met kroket, werd geserveerd in het Koetshuys en in het Kasteel. Het uitgebreide en smakelijke barbecue-buffet aan het einde van de dag stond opgesteld op het terras van de tropische kas, de Casa Verde. Onze gasten zaten in de open ruimte binnen en natuurlijk ook buiten op het terras. In een zeer gemoedelijke sfeer werd gegeten en gedronken en bijgepraat. Rond zeven uur 's avonds ging iedereen weer naar huis of naar hun geboekte hotel.

Hopelijk kijkt u met voldoening terug op deze mooie dag. De AC organisatie doet dat in ieder geval wel.

*Activiteitencommissie
Jan Vissers en Cor Cornelisse*

Belevissen van contactpersonen

In deze rubriek laten wij contactpersonen aan het woord over hun leuke, bijzondere of verrassende belevissen tijdens hun bezoeken aan onze leden. De eerste bijdrage is van initiatiefneemster Mariëlle Jansen, contactpersoon Utrecht en Gorinchem-Zuid.

Wat wil je drinken?

Ik bel om een afspraak te maken voor een bezoek, een paar dagen later om een uur of drie 's middags. Vraagt mijn gastheer: "Wat wil je drinken? Koffie, thee of whisky?" We hebben het maar bij thee gehouden.

Walnoten

Het is een goed jaar voor walnoten. En daar mocht de contactpersoon van mee genieten: er werd zo een zak vol voor me geraapt. "Na het kraken nog wel even het velletje er af halen hoor", was het advies. Heerlijke waren ze, die super verse walnoten.

Woont er hier een BAM-mer???

Het was een druiligerige dag toen ik op bezoek ging bij een van onze gepensioneerden. Ik wist de weg, was er al eerder geweest. Ik draaide de hoek om, zag het huis waar ik zijn moest en zag meteen ook een groot formaat BAM vlag dapper aan de vlaggenstok wapperen. Die was speciaal voor mij gehesen, zo vertelde mijn gastheer. Was dat even een prachtig begin van een gezellig bezoek!!

Leuk, les geven?

Gestopt met werken, de kleinkinderen zijn nu pubers die jou niet meer nodig hebben, dus tijd over. Wat dacht je van lesgeven, voor de klas gaan staan?

We kregen een brief en hebben inmiddels een gesprek gehad met Metafoor Onderwijs. Metafoor Onderwijs is gespecialiseerd in onderwijzend personeel. Zijervaart vooral een schaarste aan docenten in de bouwtechnische vakgebieden binnen het voortgezet onderwijs (VO) en beroepsonderwijs. Ben je leermeester geweest of lijkt het je leuk om een dag in de week gedurende een bepaalde periode jouw ervaring en kennis over te dragen? Kan jij uitleggen hoe je een timmerklus aanpakt, een constructie berekent of een installatie ontwerpt, dan ben jij degene die zij zoeken. Misschien een nieuwe uitdaging en een welkome nuttige tijdsbesteding die je veel voldoening kan geven.

Ben je geïnteresseerd, kijk dan eens op www.metafooronderwijs.nl of neem contact op met mevrouw Zorica Imanuel (06-51105300 of zorica.imaanuel@metafooronderwijs.com).

Frits Scheublin en Cor Cornelisse

Wat kost onze 'oude dag'

Het is al eerder aan de orde geweest. Voor hulp en zorg zijn we steeds meer op onszelf aangewezen. We moeten en willen eigenlijk ook wel zo lang mogelijk thuis blijven wonen. We zijn met (te) veel senioren met daarbij toenemende zorgkosten. De overheid heeft al veel taken naar de gemeenten geschoven. Het daarvoor benodigde geld loopt daarmee niet in de pas. Vergoedingen voor extra verzorging of thuishulp worden door gemeenten daardoor steeds verder terugschroefd.

Dus kun je beter zelf je zorg regelen, maar welke vormen van zorg zijn er en wat kosten ze? Het begint meestal met wat hulp van de eigen kinderen, andere familieleden, goede burens en vrienden. Dan volgt intensievere hulp. Die noemen we dan Mantelzorg en is in principe onbetaald, hooguit voor een boekenbon of een doos met Mercibonbons. Als je het voor elkaar krijgt om voor een persoonsgebonden budget (pgb) in aanmerking te komen, kun je mantelzorgers hieruit een vergoeding geven. Wel een contract afsluiten! Langdurige, intensieve mantelzorg komt meestal voor rekening van de partner of één van de kinderen.

MANTELZORG
doe je samen!

Kleine aanpassingen in huis helpen ook. Drempels weghalen en vervangen door drempelprofielen of een drempeloploop of een mini-hellingbaan voor de buitendeuren. Draadloze bediening voor verlichting en beweegbare stekkerknoppen voor apparaten.

Trapbeugels aan de spijkant en de trap aan de buitenbocht voorzien van stevige tussentreden, waardoor je er met halve treden tegelijk op en af kunt lopen. Geen matjes meer of met antislip ondermat, ook in de douche. Allemaal nog redelijk te betalen en zelf te doen. Een stap verder is een traplift (nieuw gemiddeld € 6.000, 2de hands gemiddeld € 3.000) laten installeren en het bad eruit en een ruime inlopdouche met lage instap (circa € 5.000) laten plaatsen. Een zwevend verhoogd toilet eventueel met muurbeugels (gemiddeld € 1000) installeren.

Als laatste kun je met een verbouwing het huis levensloopbestendig maken. Van de garage een slaapkamer maken met een aparte douche/toiletruimte of als er ruimte is een complete aanbouw. Doorgaans moet je dit zelf financieren. Sommige gemeenten bieden een 'blijvers-lening' aan (maximaal € 50.000) waarbij de rente zo'n 1 procent lager ligt dan de gangbare hypotheekrente. Een extra hypotheek afsluiten op de eventuele overwaarde van het huis kan natuurlijk ook. Als het allemaal wat lastig wordt om zelfstandig te wonen, zijn er andere woonvormen.

In meestal nieuwe wijken zijn woonzorgzones opgenomen. Dit deel van de wijk kent speciale zorgvoorzieningen. De huizen zijn toegankelijker voor rollators en rolstoelen en er zijn winkels, een apotheek en een arts of zorgsteunpunt vlakbij. Vaak ook een buurthuis voor gezamenlijke activiteiten. Jong en oud wonen naast elkaar in huur- en koopwoningen.

In het verlengde hiervan komt een aanleunwoning in beeld. Deze liggen dicht in de buurt van een verzorgingshuis, waarbij je, tegen betaling, gebruik kunt maken van hun diensten. Zoals zorg, maaltijdverstrekking, boodschappen, de kapper en alarmsystemen. Ook deze woningen zijn te koop of te huur. In de praktijk blijkt helaas dat bovengenoemde woonvormen maar mondjesmaat beschikbaar zijn met lange wachtlijsten tot gevolg.

Een andere keuze is het betrekken van een appartement in een serviceflat. Er is zorg, alarmering en bewaking aanwezig, aanbod van maaltijden, ruimtes voor gezamenlijke

activiteiten en andere extra te betalen voorzieningen. Een tweekamerappartement kost je als stel gauw € 3000 aan huur en servicekosten per maand.

In opkomst zijn de particuliere zorg-appartementen en zorgvilla's, vaak ook als collectief opgericht. Gevestigd op mooie locaties, in grachtenpanden en grote buitenplaatsen tot verbouwde boerderijen. Hier krijg je de meest uitgebreide zorg, vergelijkbaar met een verpleeghuis, maar met veel meer luxe; echte verwennerij. Als je veel zelfstandigheid hebt moeten inleveren, is er medische zorg en hulp bij wassen, eten en slapen. Schrik niet van het prijskaartje en je komt er niet in als de financiële middelen ontbreken. Afhankelijk van grootte en locatie, betaal je tussen de € 2000 en € 4000 per maand voor wonen en service. De bijkomende te betalen zorgkosten zijn verder afhankelijk van de gevraagde zorg. Hiervan kun je misschien een gedeelte vergoed krijgen van de overheid. Stel je daar niet teveel van voor, er wordt zuinig aan gedaan. Het eigen vermogen en inkomen zijn medebepalend.

Voor de minder vermogenden resteert op het eind het verpleeghuis en dan pas als je een zware medische indicatie hebt. Ook hier betaal je een eigen bijdrage gerelateerd aan je inkomen en vermogen. Tegenwoordig is dat gemaximeerd vanaf een bijdrage van € 860 tot de hoogste bijdrage van € 2400. Een nog thuis wonende partner of een minderjarig kind zijn hierin medebepalend. Wat je precies moet betalen, wordt keurig voor je uitgerekend.

Wat doet de overheid. Naast zorg- en huurtoeslag kun je een beroep doen op de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), aan te vragen bij je gemeente. Die regelt

bijvoorbeeld wijkverpleging, thuishulp en huishoudelijke hulp. Maar alleen na een 'goed' keukentafelgesprek. Voor de Wmo betaalt iedereen vanaf dit jaar een eigen bijdrage van maximaal € 17,50 per vier weken. Verpleging valt meestal onder de zorgverzekering.

In geval van langdurige 24-uurs zorg door een ernstige ziekte of handicap, kun je een indicatie krijgen voor zorg vanuit de Wlz (Wet langdurige zorg). Daarmee worden de kosten vergoed met een pgb (persoonsgebonden budget) of een VPT (Volledig Pakket Thuis).

Het vergt wel het nodige initiatief. Het begint met de aanvraag van een Wlz-indicatie bij het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). Dat besluit welke zorg nodig is en stelt vast of je recht hebt op een tegemoetkoming in de kosten. Een positief besluit gaat naar het zorgkantoor en het CAK (Centraal Administratie Kantoor), dat uiteindelijk de hoogte van de eigen bijdrage bepaalt. Het zorgkantoor overlegt hoe en waar je de zorg krijgt. Dat kan thuis zijn of in een verzorgingshuis of verpleeghuis. In alle ook bovengenoemde situaties en aanvragen bepaalt het CAK wat je precies aan eigen bijdragen moet betalen. Dit is meestal per gemeente verschillend. Al die instanties met hun bureaucratische effecten geven al een indicatie waarom de zorgkosten mede zo hoog zijn. Aan de andere kant geeft dit natuurlijk ook veel werkgelegenheid.

Wat zijn de gevolgen voor een eigen huis? Naast spaargeld zit voor de meesten van ons het verdere vermogen vast in het huis. Als een partner daar achterblijft, telt de woningwaarde niet mee bij het eigen vermogen. Kom je als alleenstaande of beiden in een verpleeghuis terecht, dan is je huis geen 'hoofdverblijf'

meer en telt het na twee jaar wel mee bij het vermogen.

Bij verkoop valt de eventuele overwaarde onder het spaargeld. Schenken aan de kinderen of kleinkinderen is dan een optie, maar waarom zou je dat doen. Aan de eigen bijdrages in een verpleeghuis zit tegenwoordig een betaalbaar maximum. Het huis 'opeten' hoeft niet meer.

Zoals boven al gesteld, naarmate de overheid meer terugtreedt, komt er meer op je eigen bordje terecht. Je krijgt niet snel een medische indicatie en de kernvoorzieningen voor zorg blijven heel karig. Dus gebruik je eigen geld voor het kiezen van een passende woonvorm en misschien kun je je op een gegeven moment een particuliere zorginstelling veroorloven.

Je blijft zo je eigen baas en wordt minder afhankelijk van kinderen of anderen.

Cor Cornelisse

Collectieve zorgverzekering

Ben je deelnemer in de collectieve zorgverzekering van BAM? Dan heb je onlangs een brief gekregen. Daarin meldt Aevitae dat de herverzekering bij VGZ op 1 januari eindigt. EuCare is de nieuwe herverzekeraar. Wie googelt ziet dat EuCare op Malta gevestigd is. Dat gaf aanleiding tot wat ongeruste mailtjes aan BAM en VBG.

We zijn niet blij met deze overgang naar een nieuwe partij op de verzekeringsmarkt. Helaas, het contract met Aevitae voorziet in deze mogelijkheid. BAM heeft besloten geen gebruik te maken van haar recht om de zorgverzekering opnieuw aan te besteden. We volgen de ontwikkelingen op de voet en houden jullie op de hoogte als er iets te melden is.

En dan viel de premieverhoging ook nog tegen. Maar dat is het gevolg van overheidsingrijpen. De regering bepaalde dat een collectiviteit niet meer dan 5% korting mag krijgen ten opzichte van de overige verzekerden. Dat was vorig jaar nog 10 %. Wie geen goed gevoel heeft bij de ontwikkelingen kan natuurlijk per 1 januari overstappen naar een andere verzekeraar.

Frits Scheublin

Te koop

Als mensen over huizen praten zijn daar altijd twee kanten aan. Ze hebben ze niet en kunnen ze ook niet vinden. Of ze hebben ze wel maar moeten die ook weer eens kwijt. Er zijn mensen die er hun beroep van maken om van die huizenmarkt te bestaan. Ze bieden zich aan om je daarbij te helpen. Mijn vader zei altijd, dat je je vrouw nooit in zulke handen mocht laten vallen, maar zelf op tijd je boel moest opruimen voor haar aan zulke mensen uit te leveren. Die les heb ik al meer dan dertig jaar geleden ten uitvoer gebracht, maar achteraf gezien onnodig. En daaropvolgend ben ik weer geheel genezen met veel plezier aan een nieuw huis begonnen. Mijn vader was het daar toen echt niet mee eens. In mijn geval moest je zoiets zeker niet doen. Maar hij liet zich toch overtuigen om daar zelf weer de eerste paal voor te slaan.

De nieuwe buurman kwam ook voor een lelijke verrassing te staan. Hoe had hij nou kunnen voorzien dat uitgerekend naast hem ooit nog eens iets gebouwd zou gaan worden? Dat heeft hij ons laten merken ook; alles deed hij er aan die bouw te voorkomen. De andere buurman trof het ook niet. Met het grondwerk viel er een boom op zijn dakgoot. Daar ging ik hem 's avonds mijn excuses voor brengen. Ja, zei hij, die boom is verkeerd gevallen, hè? Ik had hem liever op mijn auto gekregen op het pad, dan op die oude dakgoot.

Dezer dagen ging ik op de fiets van ons huis hier over het stoepje naar de zijstraat, wel

zo veilig. Daar kwam de buurtmakelaar aan gelopen, terug van een bezichtiging met een bejaard echtpaar, nog ouder dan ik. Ik zette mijn voet op de tegels en hoorde hem fluisteren, "ja ziet u, zo'n huis als dit vind je hier maar eens in de vijftig jaar". Ik keek hen beiden nog eens aan en dacht, klopt dat wel?

TIMMERMAN

Het Natuurgebiedje van Dick Heijkamp

In een moderne wijk in Nieuwegein is een achtertuin uitgegroeid tot een natuurgebiedje. En de voortuin is een dierentuintje, maar dan anders. Hoe is dat zo gekomen? Voor het antwoord op die vraag praten we met Dick Heijkamp (HBG Wegen).

Dick groeide op in de polder, al vanaf klein jongetje altijd buiten. Het was een schok toen hij op zesjarige leeftijd naar school moest, de hele dag binnen zitten! In de klas was hij in gedachten vaak 'buiten' en kreeg hij een standje omdat hij weer zat te dromen. Zijn eerste spreekbeurt ging over vogeleitjes en natuurlijk had hij van allemaal een voorbeeld (nee, eitjes rapen doet hij niet meer!).

Maar nu dat natuurgebiedje. Dick wil zo veel mogelijk natuur om zich heen (zijn vrouw Nel vindt het ook wel leuk maar is wat minder gedreven) en dat wil hij dus ook thuis. Vandaar vind je in de tuin overal rommelige hoekjes, een scharrelende kip op leeftijd, een volière met de leukste vogeltjes, wilde struiken, een rommelig vijvertje en veel bomen.

"De tuin moet rommelig zijn, anders is het niet interessant voor de dieren. In die

Mijn muziek – deel 2

hoek daarachter heb ik een melkbus half ingegraven, die zie je niet meer want er ligt allemaal stro en afgefallen blad op. In die melkbus woont een egelgezin, ik zorg dat ze genoeg te eten hebben zodat ze de winter goed doorkomen. Tja, en dat een egel ook wel eens een kikkertje uit de vijver wil pakken, dat moet dan maar.”

“Ik ben dol op vogeltjes, dus vandaar de volière, daar zitten ze veilig. Ik heb dwergkanaries, een baardmannetje, spitsstaartjes en diamantvinken, en dan vergeet ik er nog een paar. Als ik een leuk vogeltje zie dan koop ik hem en dan mag hij ook best wat ouder zijn. Het is hier een beetje een vogelbejaardenhuis. Ik zorg dat ze voldoende takjes en rommeltjes hebben, je moet ze een beetje bezig houden!”

Als het echt koud wordt, is dat geen probleem. De vogeltjes kunnen dan via een gangetje naar het binnenhok in de garage. Behalve heel wat verwilderde struiken (waaronder een kiwi en nogal wat bramen) heeft Dick ook bomen. Twee appelbomen, plataan, perzik, en langs de muur van het huis (op het Zuiden) nog vijf perenbomen. Allemaal voor de diversiteit en om allerlei dieren een hapje eten of een veilig onderkomen te geven.

Want ja, daar gaat het om, volgens Dick. “We moeten de natuur een handje helpen. Ik strooi af en toe wat zaadjes en ik zie wel wat ervan komt. De bloemen helpen de insecten, die helpen de dieren en uiteindelijk is het ook goed voor ons.”

Volgens ons lukt dat prima in dat mini-natuurgebiedje!

Mariëlle Jansen

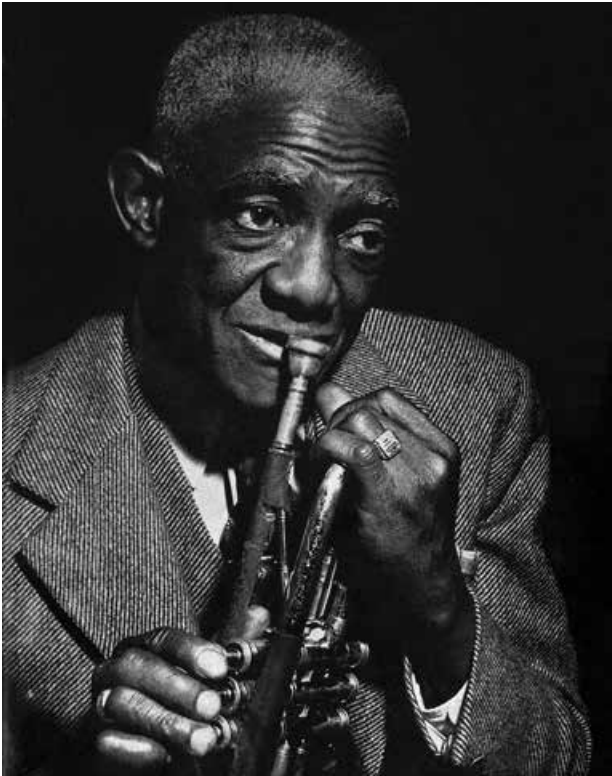
Na de algemene inleiding over de jazz muziek in het vorige nummer van BAM formatie wil ik wat ingaan op een aantal jazzmuzikanten.

Het grote succes was te danken aan de pioniers van die muziek. Hoewel er vele muzikanten en goede bands zijn haal ik er een paar naar voren die ik zelf zeer bijzonder vind.

Standbeeld Buddy Bolden in Louis Armstrong Park

De eerste bekende jazzmuzikant was **Buddy Bolden** (1877-1931). Hij was kapper van beroep. Door zijn spel en persoonlijkheid werd hij door velen gezien als de eerste jazzmuzikant. Hij werd zo populair dat zijn naam bekend is geworden en gebleven als de pionier van de jazz. Doordat in New Orleans alles met muziek begeleid werd (geboorte, doop, huwelijk, begrafenis) speelden de muzikanten op rijdende wagens, “bandwaggonen” genoemd, voor de tocht van huis naar kerk, kerkhof of feestzaal. Dat zag hij en dat was zijn kennismaking met jazz. Zoiets wilde hij ook. Zo begon Buddy Bolden als kornettist op de wagen. Hij werd heel populair en stichtte een eigen band. Echter alcohol speelde een rol, waardoor zijn band uit elkaar viel en hij, als hij weer afgekickt was, opnieuw kon beginnen. Omstreeks 1906 kreeg hij hoofdpijn. Zijn familie stuurde hem naar de dokter die een hersenoperatie noodzakelijk vond. Buddy durfde dat niet aan en speelde de avond voor zijn operatie zo lang en met passie dat hij de volgende dag zich versliep en de operatie niet plaatsvond. Spoedig daarna speelde hij vals, kende zijn familie en vrienden niet meer en werd krankzinnig. Hij werd opgenomen in het “Äsylum” van Jackson, voorlopig ontslagen en teruggebracht. In 1931 is hij overleden.

Bunk Johnson

Een zeer goede jazzmuzikant met een bijzonder verhaal is **Bunk Johnson**, trompettist. Geboren in 1879 of 1889, daar zijn de geleerden het nog niet over eens en gestorven in 1949. Hij kreeg op zijn achtste muzikles en kwam al op jeugdige leeftijd (16 jaar) als tweede kornettist in de band van Buddy Bolden. Speelde aanvankelijke zeer rauwe jazz. Tot 1914 speelde hij in verschillende bands en daarna werkte hij als muzikant bij de "minstrels" (varieté orkesten), in shows, op jaarmarkten en in honkytonks. Hij speelde heel erg goed tot 1931. Toen kreeg hij problemen met zijn gebit (onder andere door een vechtpartij) en verloor zijn tanden en zijn instrument. Hij had geen geld om een nieuw gebit en instrument aan te schaffen, dus stopte hij met muziek maken en verdween in de anonimiteit. Hij werd in 1938 teruggevonden. Oorzaak was dat de schrijvers en onderzoekers van het boek "Jazzmen" (Ramsey en Smith) de suggestie van Louis Armstrong serieus namen, dat Bunk Johnson mogelijk veel kon vertellen over de vroege jazz. Zij hebben hem gevonden. Ze gaven hem een gebit en trompet en hij blies weer als vanouds. Samen met de op eenzelfde manier teruggevonden Kid Ory. Tot 1949 speelde hij met diverse bands en vooral met jongeren

Deel van het orkest van Bunk Johnson. V.l.n.r. Jim Robinson- trombone, Bunk Johnson-trompet en George Lewis-klarinet

om de oude jazz in ere te houden. Door deze bands, ontstaan na de revival of ontdekking van de oude jazz in Amerika, is deze muziek door de Tweede Wereldoorlog overgewaaid naar Europa.

Een drummer die we moeten noemen is **Chick Webb**. Geboren in 1909 en overleden in 1939. Er zijn veel belangrijke drummers geweest in de beginperiode, bijvoorbeeld Zutty Singleton en Baby Dodds, terwijl Gene Krupa een naam is die sommige van ons zich wel zullen herinneren.

Maar Chick Webb is vooral bekend omdat hij de ontdekker was van Ella Fitzgerald. Op een amateur-zangwedstrijd in 1934 was de hoofdprijs een contract bij de band van bandleider en drummer Chick Webb. Dit was een kleine, kreupele negerjongen in Baltimore, die zijn voeten niet kon bewegen. Met een wagentje reed hij door de straten. Via operaties en hulpstukken kon hij zijn voeten weer bewegen en ging hij zijn droom verwezenlijken, namelijk drummer worden. Hij en zijn band werden zeer populair door hun geweldige muziek en het zeer opzweepende ritme van de drums. En hij trommelde om zijn pijn te vergeten, die hem na de operatie niet verliet. Achter zijn drumstel was het soms een jacht tussen ritme en pijn. Hij stortte regelmatig in. De artsen verboden hem om te spelen, maar hij wist dat hij zonder drums niet kon leven. Twee weken voor zijn dood, toen hij beseftte niet verder te kunnen spelen, bracht de band hem met een "riverboat" naar het hospitaal in Baltimore, waarop ze hem uitbundig muzikaal uitgeleide deden.

Chick Webb achter zijn drumstel

De band werd toen even voortgezet door Ella Fitzgerald, die zeer bekend was geworden als zangeres van de band. Maar zij was geen bandleider en dus viel de band spoedig uit elkaar. Ella zocht haar eigen begeleidingsensembles. In de tijd dat ze bij Chick Webb zong, heeft ze een van haar beroemdste liedjes gezongen. "A tisket, a tasket". Een kinderliedje, dat zij met een zeer menselijke stem zong als een meisje dat graag zingt. Zij heeft zich daarna ontwikkeld tot de zangeres, zoals we die nu kennen. De zangeres met een grote kracht en uitdrakkingsvermogen, die de emotie goed weet over te brengen.

Een andere grote muzikant is **George Lewis**. (1900-1968). Hij speelde klarinet. De klarinet is een melodie-instrument dat de emotie van de jazzmuziek zeer goed weet uit te drukken. En hoe goed is afhankelijk van de muzikant. George Lewis (mijn persoonlijke favoriet) was een muzikant, die dat heel goed kon. Er zijn andere, misschien bekendere, klarinettisten die we niet mogen vergeten, zoals Johnny Dodds, Sidney Bechet, Barney Bigard en Benny Goodman, die ook hun steentje hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de jazz. Hij leerde zichzelf klarinet spelen op zijn

George Lewis

achttiende en werd een goed en veel gevraagd muzikant en had ook soms een eigen band. Hij viel niet op, maar speelde onder andere met Bunk Johnson. Maar zijn lyrische, melancholieke geluid, dat hij uit zijn klarinet haalde, was geweldig. Een van zijn beste Jazzbands was de "George Lewis Ragtime Band", met bekende namen als Jim Robinson, Lawrence Marrero en Alcide Pavageau. George Lewis' naam blijft altijd verbonden aan een door hemzelf in 1944 gecomponeerd en gespeeld nummer "Burgundy Street Blues". Een werkelijk geweldig nummer. Later na de Tweede Wereldoorlog bij de revival van de jazz heeft hij ook veel in Europa en Japan opgetreden. Zijn optredens in Japan zijn ware pareltjes.

En de bekendste en misschien wel de beste muzikant, die we niet mogen vergeten, is **Louis Armstrong** (1901-1971). Als jongetje, opgegroeid in een vaderloos gezin, kwam hij via de school in aanraking met de muziek. Zijn eerste optredens waren in de band van Kid Ory, waar hij pas mocht spelen als hij een lange broek droeg. Van 1922 tot 1924 speelde hij in de band van Joe "King" Oliver. Hij speelde zo goed dat King Oliver op de tweede plaats kwam. Na het vertrek van

Louis Armstrong and his "Hot Five" – Louis met trompet achter de piano, rechts zijn vrouw Lil Hardin

Louis Armstrong ging het snel minder goed met de band. Hij ontwikkelde zich met zijn geweldige spel en zang tot een fenomeen. Het was moeilijk om een orkest samen te stellen met muzikanten met hetzelfde niveau. Dat lukte met zijn "Hot Five" en "Hot Seven" (1924 – 1927). In "Hot Five" speelde zijn vrouw Lil Hardin op de piano. In die tijd bijzonder, een vrouw achter de piano en zij kon noten lezen. Ze had namelijk een klassieke opleiding gehad. Louis trok zich verder niets aan van conventies en deed alles op zijn eigen wijze. Zo werd het hem kwalijk genomen, dat hij zich inliet met blanke muziek. Een deel van zijn collega's zag hen als een verrader. Maar dat deed hem niet, hij ging gewoon door. Hij trad later ook heel veel op met Ella Fitzgerald. Zowel voor als na de Tweede Wereldoorlog toerde hij door Europa. Al met al een groot muzikant en een icoon van de New Orleans Jazz.

Volgende keer zal ik wat vertellen over de stijlen in de jazz en de zangeressen.

Piet Grutters

Met en in 'Beeld en Geluid' terug in de tijd

Een van de organisatoren, Joost Lobach, zegt het al in zijn welkomstwoordje in de filmzaal, na de ontvangst met koffie en lekkers: "het wordt een nostalgisch dagje".

Sterker nog, tijdens de koffie en later bij de lunch, werden al nostalgische beelden vertoond van voor ons bekende 'BAM' projecten uit het verleden toen stoom nog als krachtbron diende. Ze waren vanuit het enorme filmarchief verzameld. Een doorlopende film, speciaal gemaakt voor vertoning op onze excursiedagen.

Wat zijn wij, gepensioneerden, toch rijke mensen. Rijk wat betreft ons verleden, toen wij nog onbezorgd buiten speelden. Om alleen even op de woensdagmiddag naar binnen te gaan, met alle kinderen uit de straat, om voor een wondertoestel naar de 'Verrekijker' en Dappere Dodo te mogen kijken. Rijk aan belevenissen, aan wat de tijd en techniek ons bracht in de jonge jaren. Denk maar eens aan de vroege tv met de vele jeugdseries. Het zijn emmers vol nostalgie die wij over ons heen krijgen in de grote filmzaal van Beeld en Geluid op het Hilversumse Mediapark.

Pipo met zijn Mamaloe, Swiebertje en Bromsnor, Ti-ta-tovenaer, 'poesie mauw' bij Dorus, Floris, spelletjes, series als Ja zuster – Nee zuster en Dagboek van een Herdershond. Alles nog in zwart-wit. De beelden van de grote zaterdagavondshows komen langs op het grote doek. Steeds met een groot 'o ja' gehalte, zoals uit de reacties in de zaal valt op te maken. Meezingen met de Songfestival winnaressen Teddy Scholten, Corry Brokken, Lenny Kuhr en met Dinge-dong van Teach in. Ook de 'Grote Drie' ontbreken niet. Lachen met Wim Kan, romantisch zwijmelen bij de 'vierentwintig rozen' van Toon Hermans en meezingen met Wim Sonneveld in zijn ode aan 'het dorp'.

Na al dat heerlijke herbeleven van onze jonge jaren, worden we bij het verlaten van de zaal verrast met een kortingsbon voor de museumwinkel en een toverring waarmee het bezoek aan het 'Experience' centrum interactief beleefd kan worden. Er valt zoveel te beleven in dit fraaie gebouw met die bijzondere extra glasgevel, in de vele kleuren, die het gebouw zo kenmerkend maakt. Met de bijzondere ring is het zelfs mogelijk om een rol te spelen in een van de vele zo bekende tv programma's en die opname naar thuis te sturen om daar te bekijken. Het presenteren van het Nieuwsjournaal met gebruik van de autocue valt niet mee.

Onze groep wordt eerst door een gids meegenomen, de kelders in. Het gebouw is even diep 'ingegraven' als dat het boven het maaiveld uitsteekt. In die kelders zijn grote ruimten ingericht om werkelijk alles wat bewaard is van de televisie én de radio in op te slaan. Dus onder de juiste omstandigheden waarin wij mensen met ons uitademen eigenlijk niet thuishoren. Vele duizenden radioprogramma's, onafzienbare rijen van hoge kasten, vol met geluidsbanden. Bij elkaar

ook nog een miljoen uur aan tv-beelden tot nu toe.

In andere ruimtes de radiotoestellen, niet te tellen. Van de allereerste zelfbouw kastjes tot de grote knoppen radio's met achterin die mysterieus gloeiende lampen. Altijd even wachten als je zo'n toestel aangezet had. Op 9 november 2019 is het exact 100 jaar geleden dat de eerste aangekondigde radio-uitzending plaats vond, wel vanuit Den Haag. Uiteraard ook afdelingen met alles op het gebied van de televisie, van de ontwikkeling, de grote zware verrijdbare opnamecamera's, de regietafels en de vele toestellen, waaronder het eerste toestel na het experimentenstadium. Het is veel en onze gids vertelt veel.

We gaan nog snel naar de hogere etages voor óns bezoek aan de 'Experience' ruimtes.

Daarna tijd voor de lunch, geserveerd op het terrasvormig deel van het restaurant in de grote centrale hal. Gezellig bijpraten met oud-collega's, want dat hoort er natuurlijk ook bij. Traditioneel met de kroket en het afscheidswordje met een welverdiend applaus voor de AC organisatoren Rijk van

Tongeren en Joost Lobach voor deze mooie dag. Wij zijn zeker van plan om nog eens terug te komen voor meer beeld en geluid 'experience'.

Daarna de thuisreis, vol van herinneringen aan die rijke tijd. Hoorspelen op de radio en televisiebeelden op schermen die nog niet kamerbreed waren, nog niet op schoot of in de hand lagen. Toen er ook nog naar andere zaken werd (om)gekeken dan de televisie, nog voordat media sociaal werden, toen , ach ja, toen!

Luc Remers

De excursiedagen waren op 7, 20 en 28 november 2019. Uw belangstelling was groot, alle dagen waren snel volgeboekt. We moesten zelfs een aantal leden teleurstellen. Nog een dag inplannen bleek niet mogelijk i.v.m. de radio-uitzendingen vanuit het TOP 2000 Café dat was opgebouwd in de immense centrale hal van dit magnifieke gebouw, ontworpen door architectenbureau Neutelings en Riedijk.

Activiteitencommissie

Personalialia

Van 04-09-2019 tot 02-12-2019:

Wij verwelkomen de nieuwe leden:

J. van Gelderen (BAM/
Nederhorst/HBM)
Louise de Colignylaan 422
3062 HN Rotterdam
Tel.: 010 436 73 44

W. Konings (BAM Infra)
Beethovenstraat 6
5171 BT Kaatsheuvel
Tel.: 06 230 11 951

G. Luigjes (BAM
Woningbouw)
Alberikpad 45
3813 KT Amersfoort
Tel.: 033 472 61 82

De volgende leden verhuisden naar:

Th.J.P. Dessing
Meentweide 36
2811 JG Reeuwijk
Tel.: 0182 599 833
(ongewijzigd)

A.J. van Gein
Elias Beeckmanlaan 156
6711 VS Ede
Tel.: 0318 763 070

C.M. Laan
P/a De Witte Swaen 24
3732 EZ De Bilt

Mw. A.M. Suurmond-Verfaille
Verpleeghuis Nebo
Floris Arntzeniusplein 65
Afd. De Beek, km. C020
2597 SP Den Haag
Tel.: 070 312 37 37

De volgende leden hebben hun lidmaatschap opgezegd:

Mw. J.L.M.J. Geven-Markese
Zorgcentrum Gouwestein
Van Bergen IJzendoornpark 7
2801 AA Gouda

Mw. E. van Heiningen-van
Doorn
Spaarenrijkstraat 33
2024 EH Haarlem

Mw. H.B. Soleman-Thoms
Van Boshuizenstraat 123
1083 AS Amsterdam

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van:

28-06-2019:
Mw. A.M. van Toor-Lovens
Steenloperstraat 213
2903 AP Capelle ad IJssel

18-08-2019:
Mw. J.J. van Kampen-
IJsebrands
Van Egmondlaan 17
2291 RS Wateringen

20-09-2019:
Mw. M.W. Konijnendijk-van
Geest
Selma Lagerlöfstraat 194
3207 MS Spijkensisse

04-11-2019:
H. Frederiks
Zuidland 51
2408 BM Alphen ad Rijn

10-11-2019:
Mw. B. Berends-Frieling
Verzorgingshuis Insuladei
Velperweg 139
6824 HK Arnhem

Informatieadres

Vereniging BAM Gepensioneerden
H.J. Nederhorststraat 1
2801 SC Gouda
Telefoon (0182) 59 04 05
E-mail vbg@bam.com

De vereniging is aangesloten bij
de NVOG, Nederlandse Vereniging van
Organisaties van Gepensioneerden